

על טינקרטנק של נורית זרחי ודוד פולונסקי

נובמבר 6, 2012 על-ידי מרית בן ישראל



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/cov.jpg>).

קשה לכתוב על טינקרטנק הספר החדש של נורית זרחי ודוד פולונסקי. לא בגלל שהוא מסובך אלא להפך, מפני שהוא כל כך צלול שחבל לבחוש ולהעכיר אותו בהסברים. אז אני אתעסק רק "בקצוות הכשופים" (אם לשאול ביטוי מתנינה <http://www.dafdaf.co.il/details.asp?MenuID=82&SubMenuID=131&PageID=1424&Ot=%EE>). שלוש הערות: על שמות, על נפילה ועל מעוף.

*

וראשית תקציר (מקוצץ באכזריות ועתיר ספוילרים. עדיף בהרבה לקרוא את הספר):

טינקרטנק היא פיה קטנה ומגושמת ששוברת דברים ודורכת עליהם בטעות. "את, את אסונית", קובעת מלכת הפיות ומעיפה אותה מן השמים. עורבת בשם מיס עוֹבְרִינְן לוקחת אותה לפרופסור לייעוץ. "אני חושבת שאני בטעות", מסבירה טינקרטנק לפרופסור, "אם אני כבדה למה אני פיה ואם אני פיה למה אני כבדה?" הפרופסור מגיע למסקנה שהיא ילדה וממליץ לה ללכת לבית ספר, לכיתה גימל. אבא ואמא יבואו לקחת אותה בסוף הלימודים. טינקרטנק מסכימה. "אתה חושב שאני מתאימה?" היא מבררת בכל זאת, ברגע האחרון. "אה, בטח, כל הילדים שואלים את עצמם את השאלה הזאת," הוא עונה.

*

שמות של פיות

למה "טינקרטנק", זה מובן מאליו; כמו "טינקרבל" של פיטר פן, רק שה"קל" (פעמון, וגם יפהפיה, בצרפתית – נכתב אחרת אמנם, אבל מבוטא אותו דבר) הוחלף בטנק.

מלכת הפיות לעומת זאת, נקראת קלרדה דה גרם.

קלרדה על משקל שמות כמו גריזלדה, מלשון "קל" בניגוד לכבדות הטנק של הגיבורה. שם המשפחה מהדק את הזיקה בין אצילות לקלילות – "דה גרם".



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/cruella-de-vil3.jpg>)

קרואלה דה ויל, פושטת העורות והפרוות

אבל: קלרדה דה גרם מזכיר גם את קרואלה דה ויל המרשעת מ"מאה כלבים ואחד"; קרואלה = Cruella כלומר "אכזרה", ודה ויל *de Vil* האצילי לכאורה, הוא בעצם פיצול מצורפת של *devil* – שד, שטן (בתרגום הישן אגב, קראו לה עריצה מדניאש – שיכול של המילה אשמדי – לא פחות סוגסטיבי, עם טאץ' הונגרי).

טינקרטנק המסכנה מועכת את עוגת היוולדת של המלכה.

"טינקרטנק!" צועקת קלרדה המלכה,

"ואתן, קלמנטיקה וקוקוליקה, עוזרותי הנאמנות –

תקנו את העוגה מיד."

הפנייה הרשמית אל "קלמנטיקה וקוקוליקה, עוזרותי הנאמנות" ממוסגרת בצרחה מצד אחד וב"מיד" רודני מצד שני. לפיות, מסבירה קלרדה בהמשך, "יש שכל כמו לפרות, לכן הן אוכלות גבעולי פטרוזיליה, לבבות פרחים וגרגרי סוכר."

זוהי תזונה קסומה וציורית, מעין קומפוזיציה קטנה של קווי גבעולים ארוכים-ירוקים, לבבות חמודים ותפוזרת מתוקה של גרגרים, אבל יש לה קצת טעם לוואי: האם רק אני מרגישה קרבה צלילית מסוכנת בין "פרות" ל"פרות", או חוששת שהפטרוזיליה כדרכה, תיתקע לפיות בין השיניים, או מרגישה שזה קצת קניבלי (נוסח אמא של שלגייה) לטרוף לבבות של פרחים?



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/snowwhite.jpeg>)

האם החורגת עם הקופסא שהכינה ללבה של שלגייה

בשמותיהן/כינוייהן של הסגנויות קלמנטיקה וקוקוליקה יש משהו מגוחך והמוני, אבל זה עוד כלום לעומת קלרדה; בילדותי (וגם בילדותה של נורית זרחי, מן הסתם) היו מוכרים לקרדה על פי משקל בחנויות מכולת. ואני לא יכולה שלא לשמוע את ה"מאה גרם לקרדה" כמין הד מעופש ל"קלרדה דה גרם" המתנשא.



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/lab.jpg>)

לקרדה דה גרם

בתמונה למטה: המלכה קלרדה דה גרם, אייר דוד פולונסקי. מאחורי הכנפיים אפשר להבחין בקלמנטיקה וקוקוליקה מתקנות את העוגה. בעדשות המשקפיים משתקפת טינקרטנק המסכנה "שהקרה חדר לה אפילו לעיניים". גם פולונסקי כמו זרחי אינו נוטה חסד לקלרדה. הוא אינו מעז להתחצף בגלוי, ורק ממקם לתומו שני תלתיים מושלמים בדיוק מתחת לבתי השחי החלקים שלה.



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/mm.jpg>)

דוד פולונסקי, קלרדה דה גרם, מתוך טינקרטנק מאת נורית זרחי

כוח הכובד

"קל זה מה שעף מעצמו", מסבירה קלרדה לטינקרטנק.
 "פיות לא עשויות כוונות", היא מטיפה לה בהמשך, "הן לא עשויות רצונות, הן עשויות בדיוק מההפך מזה."

המתח בין קלות החן לכובד הרצון והמודעות הכאיב גם לי ולגיבורה של ספרי **טבע דומם** (<http://wp.me/pSKif-bYx>). למשל:

הילדה עצמה הסתייגה מהחיוביות הגסה מעט של הרצון, מהבהירות הגדולה, מהכוח הנדרש בהפעלה. הרצון נועד לחזקים והיא היתה קטנה וחלשה. היא פחדה שהמאמץ יעוות אותה כמו את הזית הזקן; כל כך התאמץ לגבוה כמו שאר העצים, אבל רק שריריו התעפפו והתעוותו. וגם האפרוריות הזכירה לה את עצמה, והעלים העבים האטומים כמו אהיל כבוי. ... היטב ראתה את ההבדל בין מי שחי בין איסורים (כמוה) באור האכזרי של השמש, לבין מי שמתעטף (כמו אמה) בקטיפה הקרירה של הלילה. אפילו האוכל לא מצריך לעיסה מגושמת או בליעה, הוא זורם מעצמו ישר לתוך הדם, נקרש לפני ירח במקום סתם ראש גדול, מתקמר לשדיים ואחוריים במקום בטן ילדותית (המכנסיים משנה שעברו בקושי נסגרו עליה ורוכסן המתכת צבט). שמלותיה הדקות של האם לא צולקו ברוכסנים, לא יופלו בכפתורים או נוקבו בלולאות. ובכלל התנזרה מכל מאמץ או עימות; את הספרים הרבים שהתחילה לא טרחה לגמור, ובשעת הקריאה מעולם לא פתחה אותם בכוח ולא עיקמה לכיוון ההפוך (כפי שעשו אחרים והותירו קמטים מכוערים בגבן של הכריכות הרכות) אלא החזיקה אותם ברישול ביד אחת, הדפים התקמרו לימין ולשמאל כמו ציפורים במעופן.

[מתוך **טבע דומם** (<http://wp.me/pSKif-bYx>) מאת מרית בן ישראל. בהמשך מגלה הילדה את כוח הכובד ומסיקה שהחוטמים הסמויים שקושרים אותה לאדמה הם הרבה פחות גמישים מהחוטמים של אמה, הרבה יותר קצרים וצפופים]



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/t2.jpg>) בתמונה למעלה – דוד פולונסקי, הפרופסור, מבט מלמטה.
 ומתחת – טינקרטנק, מבט מלמעלה.



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/t3.jpg>).

מלמעלה למטה – זו התנועה של הספר, של הנפילה. זו מן הסתם הסיבה (המודעת או לא) לפורמט המלבני העומד, וגם לתסרוקת של טינקרטנק. **בראיון לפנקס** (<http://ha-pinkas.co.il/?p=11694>) מסביר פולונסקי שהפך את השיער לשפיצי כדי להוסיף תו של חדות לאופי. אבל אני נזכרתי דווקא בתסרוקתו של אמרגן האיגרוף דון קינג ב"כשהיינו מלכים" (<http://www.seret.me/movie.asp?mi=42495>) "הסרט התיעודי הנפלא. כמה סופרים ופרשני איגרוף מתאמצים לתאר את התסרוקת; מישהו טוען שככה נראה שיער כשנופלים לתוך פיר של מעלית... Falling through an elevator shaft ...



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/t11.jpg>)-
דוד פולונסקי, טינקרטנק, תסרוקת של נפילה (פרט)



[https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/iconic-\(hair-don-king2.jpg](https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/iconic-(hair-don-king2.jpg)
דון קינג, התסרוקת

ילדים תמיד רוצים לעוף

וישנה כמובן מיס עוֹכְרִין העורבת הקטנה-גדולה שנוחתת על כתפה של טינקרטנק וגם נושאת אותה על גבה. מיס עוֹכְרִין זה קצת כמו מיס O'brien הבריטי, וגם עוֹרְבֵן בשיכול אותיות (עוד חיזוק לחילוף קלרדה-לקרדה) שלא לדבר על הזיקה למעֵבֵר ולעברִיגות...

אחד הדברים המכאיבים והנפלאים בסיפור הוא המציאותיות שלו. הוא מצחיק (מאד, לעתים) אבל נטול סוכר ודוק של אשליות. הוא כאילו מתיישב על הפנטזיה שלו לא בכוונה כמו שטינקרטנק מתיישבת על מוס התות של המלכה; טינקרטנק אינה אמורי אשיג אטוסה. היא לא פיה אינדיבידואלית שנבעטת ומנצחת את השיטה.



(https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/ruto_book.jpg)

אמורי אשיג אטוסה והסוסים הנהדרים שכשפה, איור רותו מודן

טינקרטנק מוותרת על חלום. לא שהחלום הוא כזאת מציאה; בקלילות הנכספת של הפיות יש אטימות, קור ווולגריות. ומי שנחלצת לעזרתה אינה ציפור נפש פיוטית או ציפור דיסנית חמודה. עורבים מקושרים באופן מסורתי לכוחות המוות וקריאתם מבשרת רעה. כשהייתי קטנה התחלתי לכתוב ולצייר קומיקס על המלחמה הנוראה בין עיר הציפורים לעיר הפחד, ואני זוכרת שלעיר הציפורים היה יתרון כי היו להם עורבים שאכלו את הגוויות. אבל מיס עוברין היא לא עורבת של בלדות אלא ציפור מעשית, נבונה, חברותית, לקחנית (עבריינית) וסתגלנית. בת לוויה מתבקשת לפיה במשבר.



(https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/valeriya-lukyanova2_735.jpg)

למעלה: פיות מציאותיות; שתי נשים אמיתיות המטפחות לוק בובתי. מתוך הכתבה הפסיכית **הזאת**.
(<http://www.xnet.co.il/beauty/articles/0,14557,L-3097966,00.html?dcMaa=1>) כלומר לא הכתבה פסיכית אלא

המציאות שבה עושים רוורס למטמפורפוזת

[https://maritbenisrael.wordpress.com/2010/11/26/%D7%A4%D7%95%D7%A1%D7%98-%D7%A9%D7%9E%D7%AA%D7%97%D7%99%D7%9C-%D7%91%D7%91%D7%95%D7%91%D7%AA-%D7%9E%D7%99%D7%9F-%D7%A9%D7%A7%D7%9E%D7%94- \(/D7%9C%D7%AA%D7%97%D7%99%D7%99%D7%94](https://maritbenisrael.wordpress.com/2010/11/26/%D7%A4%D7%95%D7%A1%D7%98-%D7%A9%D7%9E%D7%AA%D7%97%D7%99%D7%9C-%D7%91%D7%91%D7%95%D7%91%D7%AA-%D7%9E%D7%99%D7%9F-%D7%A9%D7%A7%D7%9E%D7%94- (/D7%9C%D7%AA%D7%97%D7%99%D7%99%D7%94)

.
ואולי התעצבתי יותר מן הדרוש, כי תמונת הפתיחה של הספר הזכירה לי את שורות הפתיחה של "לורליי" השיר שכתב פנחס שדה על אהובתו שהתאבדה בקפיצה ממגדל:

מי זאת נוסעת בפולקסווגן
בין ההרים הכחולים?

...

סיגליות מטות פניהן:
"שרק לא יהיה אַקצִיִדְנָט".



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/ps.jpg>)
 דוד פולונסקי, תמונת הפתיחה, הכל בהיר ושמימי אבל טינקרטנק לבד, כולם נסים מפניה



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/tink12.jpg>)
 דוד פולונסקי, טינקרטנק, כפולה מסיימת. בהבדל בין תמונת הפתיחה שבה הפיות נסות מפני טינקרטנק, לתמונת הסיום שבה היא יוצאת מחושך לאור עם שני חברים – נמצא כל הסיפור.

ובכל מקרה – אין חסד בעולם הפיות של טינקרטנק, והסיפור אמנם מציע לה להרפות ולעבור למציאות. להכיר במה שיש, בהורים שמחכים לך אחרי בית ספר. טינקרטנק קצת חוששת כי הם לא מכירים אותה, והפרופסור מצדו לא מבטיח שום דבר: "הם יצטרכו ללמוד", הוא אומר (ואני נאנחת בספקנות, בדאגה. זה ללא ספק המשפט שלי בספר. כל ההורים צריכים ללמוד להכיר את ילדיהם, גם אלה שהיו אצלם מהתחלה).

גם פולונסקי מצדו, לא מייפייף ומרכך; יש משהו מבוגר ומפוכח באיורים שלו, אפילו מרתייע לפעמים אבל גם נכנס מתחת לעור. טינקטנק שלו כל כך מבוהלת ודומעת ואמיצה מחוסר ברירה. בית הספר המסורג והצעקני אמנם רחוק מאושר ועושר. ועם זאת – טינקרטנק יוצאת (באיור בית הספר) מחושך לאור. שני ילדים הולכים לצדה. הם לא נסים מפניה כמו הפיות אלא משוחחים איתה ונוגעים בה דרך ידידות, וההורים אכן ממתינים לה בחוץ – אנחנו כמוה, מזהים אותם על פי העורב; אז אולי זה סוף טוב בעצם, להתחבר למציאות? אני לא יודעת; כמו שאומר הפרופסור "ילדים תמיד רוצים לעוף."



(<https://maritbenisrael.files.wordpress.com/2012/11/tink12cu.jpg>)
דוד פולונסקי, טינקרטנק, כפולה אחרונה (פרט)

ואם כבר מדברים על עורבים – קראתי **מאמר מדהים** (<http://xroads.virginia.edu/~HYPER/poe/composition.html>) שבדגדג אלן פו מתאר איך כתב את העורב – הכי לא כמו שדמיינתם (לא מומליץ לבעלי תפיסה רומנטית של כתיבה).

על **שירים לעמליה** (<http://wp.me/pSKif-jzH>) (עוד ספר חדש ומשובח)

אתמול התקיים כנס הפנקס הראשון לספרות ילדים. היה משמח ומרתק. בהמשך לדברים שאמרת:

צנזורה של טעם? (<http://wp.me/pSKif-j5z>)

הילדים שרצו לקרוא (<http://wp.me/pSKif-glZ>)

פרוייקט מרי זה מורגן (<http://wp.me/pSKif-iA6>)

על הילדה איילת (<http://wp.me/pSKif-fKh>)

*

ואפרופו מה שנורית עושה לקלרדה – **דויד גרוסמן עושה להינדה קליינפלד** (<http://wp.me/pSKif-e5u>)

*

פורסם בספרות | מתויג דוד פולונסקי, דון קינג, טינקרטנק, ילדות, מציאות, נורית זרחי, ספרות, פיות | 20 תגובות

20 תגובות

איריסיה

ב- 6 נובמבר 2012 בשעה 6:09 pm | להגיב

מרית, זו רק תגובה ראשונית, הספר אצלי כבר כמה שבועות, בזכותו של גרא שקבל ממנה מתנה... והמשפט שהבאת הוא זה שכבש אותי ("יש שכל כמו לפרות, לכן הן אוכלות גבעולי פטרוזיליה, לבבות פרחים וגרגרי סוכר"), זה מבחינתי לב הספר.. עם הציורים קשה לי למרות שאני מעריצה את היכולות של פולונסקי ואני מאד אוהבת את זוויות הפה כלפי מטה בציור שהבאת (זה עם בתי השחי). איכשהו חיפשתי עוד משפטים כאלו כמו לבבות פרחים ושכל של פרות, אבל הגעתי לבחירה ב"נורמאליות" וזוג ההורים המחכה ליד בית הספר והתכווץ לי משהו. אני עוד אעיין בהשוואות שלך. זו תגובה ראשונה ספונטאנית



רוני

ב- 6 נובמבר 2012 בשעה 6:12 pm | להגיב

מרית,
קראתי עכשיו את שתי הרשומות האחרונות ברצף וזה היה נפלא, כי תמיד נפלא פה.
תודה.



רשומה שיש בה נורית זרחי וגם דוד פולונסקי – זו בכלל חגיגה. אבל אבל אבל, נראה לי שאני נשארת חסידה של השילוב הקלאסי והמנצח, הלא הוא הילה חבקין ונורית זרחי.
שלוש מילים לסיום:
התרנגולת שהלכה אחורה.

ב- גובמבר 6, 2012 בשעה 6:50 pm | להגיב

שועי

מרית קרובתי, אני תמיד שואל את עצמי האם ישנם איורים נכונים לסיפורים (לכל גיל) או שצריך לקרוא את האיורים בנפרד מן הטקסט אותו הם מייצגים [יוצא דופן: הנסיך הקטן, שבו האיורים הם ממש פיקטוגרמות לעתים, כלומר: כתב ציורים; עולם הדמויים הפנימי של המחבר יוצא לאור באמצעות הציורים] ברומן הגראפי (ובקומיקס) התנועה הפוכה. הטקסט משרת את האיורים, קושר ביניהם. הציורים של פולונסקי מאוד מאז'וריים ואקסטררוורטיים-מוחצנים. תמיד נראה לי שהוא מנגח את הטקסט יותר מאשר משרת אותו. ואולי איוריו באמצע מחישים את תחושתי שלעתים יש להתבונן באיורים בנפרד מן הסיפור אותו הם מייצגים.



ב- גובמבר 6, 2012 בשעה 7:04 pm | להגיב

מרית בן ישראל

איריסיה, המשפט הזה קסום גם בשבילי אבל חלק מהקסם הוא הצל שלו, האפשרויות המגוחכות והרצחניות הגלומות בו. הספר דוחה את העולם הפיות. הן מצטיירות כמין מלכות כיתה קרות, קונפורמיסטיות וריקות. זה לא פשוט הדחייה הזאת, ההשלמה עם האדמה. אבל קשה להגיד שהאבא-אמא מוצג כאידאל. אתמול בכנס עטרה אופק ניסתה לטעון שאם הסוף לא טוב זה לא ספר ילדים. אני לא בטוחה אם הספר עומד בקריטריון הזה. הסוף כל כך מפוכח ומלא ספקות. וגם האיורים לא מתלהבים. יש משהו באיורים שתואם את תחושת העולם שלי כשהייתי ילדה. ככה זה היה, קר וחשוך וחסר הילה. זה לא פשוט לעיכול מה שהוא עשה – בכוונה או לא בכוונה. וזה מתקשר ומקביל איכשהו למהלך הרגשי של הספר. מין ויתור על חלום הכוכבות. אלה דברים שנמצאים בלב לבה של השיחה שלי עם עצמי, באיזה תנאים אני מוכנה להתחבר למציאות, האם זה כדאי, באיזה ויתורים זה כרוך? לפני כמה שנים הייתי מעיפה את המציאות לכל הרוחות, אבל עכשיו אני מרגישה מספיק בטוחה כדי להתקרב.



רוני, תודה רבה לך! מאד אהבתי את סיפור התרנגולת, אבל הספר הכי יפה של הילה חבקין היה ונותר החנוך לוין שהיא איירה: מסע הדוד מקס <http://www.kibutz-poalim.co.il/product?c0=41798>

שועי, ברור שאין איורים נכונים (הנסיך הקטן הוא מקרה מיוחד כי האיור והטקסט הם תאומים סיאמיים). כל איור הוא פרשנות וזוגיות אחרת עם הטקסט (ובעצם שלישיה עם כל קורא). הלוואי שהיה אפשר לקרוא כל טקסט קודם באופן נקי בלי איורים! אני לא אוהבת שמשפיעים עלי... השחקן כריסטופר ווקן סיפר שבכל פעם שהוא מקבל תסריט, דבר ראשון הוא מוחק את כל הרפליקות של אלה שמדברים איתו. רק כך, כשהוא לא יודע מה יגידו, נשמר במענה שלו משהו חי וספונטני.

ב- גובמבר 6, 2012 בשעה 8:34 pm | להגיב

איריסיה קובליו

מרית, מסכימה איתך. הספר מתחת לעכבר שלי, מאד עוזר לתנוחת היד. גרא כשהביא את הספר התלהב מהציורים של הפרוסטור עם האצבע. אני התכווצתי. אני חושבת שפולונסקי הוא אולי המאייר המרשים ביותר בישראל אבל בספר הזה הציור היחיד שאיתו הייתי הולכת לישון נמצא על יד הטקסט: "אז צונח העורב מן העץ ומתיישב על כתפה. מיס עובריין הוא שמי..." החזר הזה בצמרות העצים והעננים הורודים סגלגלים המציצים, והבקיעים של תכלת חיוורת בין העצים במרחק העומק שלהם, והעין של העורבת, והעלים על קרחת היער שנראים כמו מקהלת צפרדעים פרועה, וגם הבקיעים הצהובים ליד אלו התכולים הנראים כמו עיניים בעבי היער- איזה יופי!



ב- גובמבר 6, 2012 בשעה 11:08 pm | להגיב

מרית בן ישראל

איריסיה, אני לא יודעת בקשר לשינה, גם ככה אני גרועה בלהרדם (אבל יופי של תיאור!). הפוסט שלי היה בעיקר על הסיפור, אבל קורה לי משהו מוזר עם האיורים האלה. ב"לילה בלי ירח" האיורים היו עוצרי נשימה (ממש) ובכל זאת נותרה מין הסתייגות, מין חיץ ביני ובינם. האיורים של טינקרטנק הרתיעו אותי בהתחלה, אבל אני שמה לב שאני הולכת ונקשרת. אולי בגלל שאני מרגישה שהם לא מייפייים את הסיפור. אולי בגלל שהם מזכירים לי את הילדות שלי (ולפעמים כשמהו פורץ איזו דרך זה נראה מכוער ולוקח זמן להפנים אותו, גם את האפשרות הזאת אני לוקחת בחשבון).



ב- גובמבר 6, 2012 בשעה 11:35 pm | להגיב

איריסיה קובליו



☺ מרית, לא דיברתי על שינה אלא על לקחת למיטה...
אגב, מכירה את המאייר הרוסי הזה?



מהפוסט האחרון שלי..

הוא ממש בתפר הזה שבין מאייר לאמן בפני עצמו. תגלית

ולגבי הטקסט- אין על נורית זרחי. ישנם כמה טקסטים שלה מהיפים ממש בעברית. וכן, יש לה מטה קסמים. והחיבור של שניהם נפלא. אבל עוד יותר נפלא זה הפוסט שלך בבלוג הזה, לאן שאת מעיפה את הקורא, המקומות האישיים שלך (לקרדה.. אוי ואבוי, את זה לא הייתי לוקחת למיטה ולא לצלחת ולא לשום חלום:))

שועי

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 2:40 am | להגיב

מרית, איריסיה, הדבר הטוב ביותר של זרחי שיצא לי לקרוא (וגם להאזין לו) הוא אלבומה של חוה אלברשטיין "לאט, לאט, לאט" (1971-1972), אשר רוב השירים בו נכתבו על ידי זרחי, ועל המוסיקה הופקדו שלמה גרוניך ומתי כספי הצעירים, וגם מישה סגל העילוי. האלבום יצא כתקליט לילדים והודפס שוב בשנת 1974 בשם "אשה באבטיח" על שם הלהיט בו. זהו אלבום שגם היום אני שומע מדי פעם. זה ממש לא אלבום ילדים. זו יצירת מופת. ויש בו כמה טקסטים נפלאים במיוחד "לי יש בקשה", "הלחם הזה", "אשה באבטיח" ועוד כמה. לפני כמה שנים קניתי לילדיי קופסת דיסקים עם כל תקליטי הילדים של אלברשטיין, ולמרבה אושרי היה שם גם דיסק של האלבום הזה (הילדים פחות התחברו אליו, אני מדי פעם בפעם שומע אותו). כמובן זה גם אחד מאלבומי המופת של אלברשטיין וקירבת הזמן שלו לאלבום המופת "כמו צמח בר" לא נדמית לי כמקרתית.



שועי

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 2:46 pm | להגיב

מן האלבום ההוא שכחתי גם את "וגם כמה סנפירים" (עם הופעת אורח של החתולה אסתר). ובכלל את השיר המופלא הזה של זרחי, שאיני יודע מתי נכתב:

<http://wp.me/pJa8q-hMr>



goolash

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 3:07 pm | להגיב

נורית זרחי היא בעיני הסופרת הכי מופלאה שצמחה בישראל.

יש לה יכולת של סופרים גדולים באמת למצוא את מה שקסום ופסיכדלי במציאות יומיומית, לחבר משלים עם המון נמשלים שלא מנסים לחנך אבל לא מתחמקים מהמציאות, ותפיסת עולם הומניסטית ולא רומנטית בכלל. היא לא חושבת שילדים הם מלאכים, או חכמים במיוחד, ויודעת שאין נסים פרט לאלו שאנשים מחוללים. אני לומדת משהו חשוב על החיים בכל קריאה בספר שלה. בגלל זה בעולם של נורית זרחי, אני חושבת, הבחירה במציאות היומיומית והאפרורית של בית הספר וזוג הורים היא לא טרגית אלא



ריאליסטית. והחיים בסך הכל גם יפים, וזה לא שהפיות בדיוק מלקקות דבש, אלא רק נהנות ממוניטין מכובד. במציאות הפסיכולוגית שמאחורי הספר, טינקרטנק לא חדשה להורים שלה וגם לא לבית הספר, אבל היא בהחלט תוהה אם היא שייכת, ואם היא לא בעצם קצת פיה בכל זאת. כמו כל הילדים, אולי.

שועי

הקישור מהתגובה הקודמת שלי השתבש. התכוונתי לזה:

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 3:14 pm | להגיב



ss.com/2011/02/01/%D7%90%D6%B7%D7%91%D7%95%D6%BC%D7%93%D6%B4%D7%99%D7%9D-%D7%91%D6%B7%D6%BC%D7%A1%D6%B6%D6%BC%D7%93%D6%B6%D7%A8-%D7%98%D7%95%D7%95%D7%A1%D7%99%D7%9D

איריסיה קובליו

ומה מוזר הדבר, היום נשפך קפה שחור רותח על הספר והוא נכווה רשות בחציו העליון. נראה לי שאחת הדמויות מאד לא אהבה את כתיבתי כאן... כמה מוזר!)

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 3:29 pm | להגיב



מרית בן ישראל

יעל, מסכימה מאד. ביחוד עם הסיפא "במציאות הפסיכולוגית שמאחורי הספר, טינקרטנק לא חדשה להורים שלה וגם לא לבית הספר, אבל היא בהחלט תוהה אם היא שייכת, ואם היא לא בעצם קצת פיה בכל זאת. כמו כל הילדים, אולי."

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 9:31 pm | להגיב



איריסיה – על הארנב קראתי עוד כשפרסמת והסתקרנתי מאד, מהספר עוד לפני המאייר. ושלשום בכנס הפנקס, גם עטרה אופק השתפכה על הספר ועל כמה הוא גרם לה לגעות בבכי...

ובאשר לקפה, זה מעניין ששפכת אותו דווקא על המחצית העליונה ששייכת לפיות... האם ייתכן שאת שוקלת אמא ואבא ואדמה? ☺

איריסיה קובליו

מרית, לא הבנתי לגבי אימא ואבא ומשקל גופי אבל אני שמחה שהמחצית העליונה שייכת לפיות. כבר מגביהה אליהן, המתוקות...)

ב- נובמבר 7, 2012 בשעה 10:33 pm | להגיב



טלי

מרית יקירתי

(כן, הבלחתי. עוד לא יכולה להבטיח שחזרתי, אבל הבלח הבלחותי)

את טינקרטנק עוד לא קראתי, ראיתי אותו בכנס, מרחוק, אבל ילדי הקט, הטוב והשובב היה עלי ולא יכולתי לדפדף בספר. כראוי.

ב- נובמבר 8, 2012 בשעה 12:11 pm | להגיב



מה שאת מתארת מתוך הספר שובה את ליבי מאוד מאוד, למרות שאני מעולם לא רציתי לעוף (לא כילדה ולא אחרי. מטאפורית לפעמים כן אבל פיזית? אפילו מגדנדות פחדתי עד שהרגליים שלי נהיו ארוכות מספיק כדי להגיע לאדמה, אז לעוף?!?) אבל בהחלט כן הייתי ועודני מן הכבדות.

את פולונסקי מאוד אהבתי בלילה בלי ירח ובמקומות נוספים, האיורים שהבאת כאן מרתיעים אותי. זה נראה לי קר וממוחשב וזר ומנוכר, וגם מזכיר לי את האיורים לספר שאלונה קמחי כתבה מזמן, "מושלמת והמעגל המכושף". הדבר הכי קרוב לזה הן נשות הברבי המפחידות האלה שהבאת פה, אני לא לוחצת על הלינק לא רק בשל הזמן הדוחק בי אלא כי זה מפחיד לי מדי, והאיורים האלה של פולונסקי הם קצת ככה גם, מבחינתי.

ושועי, עזיזי (שוב אשוב עוד גם לאתרך האהוב, אני יודעת שהמפתח עוד מתחת לשטיחון או לחילופין בפה של העגור על החלון), את האוסף המופלא ומלא האוצרות הזה של חוה אלברשטיין גם אני קניתי לאחרונה (אתה יודע את זה דוקא. כי שם גיליתי בשמחה את החולם הקטן) והאלבום שאתה מזכיר אכן יפיפה אבל.. מה זאת אומרת "ממש לא אלבום לילדים, זו יצירת מופת". זו יצירת מופת שהיא אלבום לילדים! אין סתירה, נהפוכה!

(((((

שועי

טלי יקרה, בודאי שאין סתירה. אבל זהו בהחלט לא אלבום לילדים בלבד, וגם לא להורים בלבד: הוא טוב לכל גיל/ ומעורר שמחה, יגון וגיל/ החרגול הופך בו לחרגיל/ הנמלה נופשת, לא יוצאת לעוד תרגיל/ והחיטה צומחת שוב והחציל מסגיל/ וכל זה בהחלט, יוצא מגדר הרגיל.

ב- נובמבר 9, 2012 בשעה 2:19 am | להגיב



עינת

כל-כך נהנתי מהניתוח שלך, שלא איכפת לי אם אכן ללקרדה כיוונה נורית זרחי או אם לאו.

אני לא "עפה" על האיורים (כדרך הפיות או עגת בני הנוער), אבל אני מאד מעריכה את עבודתו של פולונסקי, ואת היכולות הרישומיות המדהימות שלו. ברור לי, שהסגנון האיורי הזה מזכיר מאד, ולא סתם, את הסגנון שבו משתמשים היום יוצרי סרטי

ב- נובמבר 11, 2012 בשעה 1:23 am | להגיב



האנימציה העכשוויים של דיסני – ע"ע טינקרבל וסוד הכנפיים, שיצא ממש לאחרונה. וזה, אגב, מתחבר למשפט הפותח שלך: "למה 'טינקרבל' זה מובן מאליו; כמו 'טינקרבל' של פיטר פן, רק שה'פן'... הוחלף בטנק". יש התכתבות גם של הסיפור וגם של האיור עם הסיפור המקורי של טינקרבל. בעצם הסגנון האיורי, יש בעיניי אמירה וביקורת על מה שאת מציינת כ"קלילות הנכספת של הפיות", ורמז ל"אטימות, קור ווולגריות". אבל יתכן שיש פה אולי גם רמז או ביקורת של המאייר על כל הז'אנר הזה של סיפורי פיות ומעשיות, שקיבל השטחה ופרשנות פשטנית בסרטי המעשיות העכשוויים של דיסני, ששם, אגב הסוף תמיד טוב.

ב- נובמבר 11, 2012 בשעה 4:33 pm | להגיב

מרית בן ישראל

טלי, ברוכה המבליחה!

ההשוואה בין "טינקרנטק" ל"מושלמת" (את כבר השנייה שמשווה) מקפיצה אותי. "מושלמת" (והנה לינק למי שלא מכיר http://www.keter-books.co.il/product_book?c0=14776) הוא ספר מבריק אבל גם מופרע עד פסיכוטי. הוא מתרחש בעולם מנוכר ותלוש בלי שום נקודת אחיזה, אי אפשר לסמוך על אף אחד ועל שום דבר, ואין שום תחליף לאמא שממנה זוממים להיפטר בסוף הסיפור.

עולם הפיות של טינקרטנק באמת מזכיר את "מושלמת". הפיות הן מין מלכות כיתה מרתיעות כמותה. אבל טינקרטנק עוזבת אותן. היא מוותרת על הקסם הקר והמנוכר לטובת מגע אנושי לא מושלם. הדמויות שמלוות את המעבר – מיס עורביין והמומחה, הן מאד מעשיות ואמינות. הן לא ממתיקות ומגוננות אבל הן מכבדות אותה, מניחות לה לבחור ותומכות בבחירתה. פולונסקי לא מייפה את מיס עורביין, אבל די לראות את האמון שבו טינקרטנק נוגעת בה. וכן"ל ילדי בית הספר; חלקם צורחים וחוטפים כמנהג ילדי בית ספר אבל טינקרטנק צועדת בין חברים, זה ברור.

לילה בלי ירח היה יפה להלל, אבל שמר על רמה של פנטזיה. בטינקרטנק (טקסט ואיורים) יש עוצמה רגשית ולכלוך ורעש ובהלה של מציאות. זה קצת מבלבל שאומרים מציאות, בגלל הזיקה של האיורים לסרטים מצוירים, אבל רגשית זה לגמרי מציאותי והכי שונה מלילה בלי ירח. פולונסקי לא ממחזר את הצלחתו, הוא התקדם למקום חדש ואנחנו שחיים על ציפיות (גם אני) מתקשים להסתגל. כמו טינקרטנק. גם היא נבהלת בהתחלה כשהיא נופלת מהשמיים לאדמה החשוכה, ורק פה ושם ובהדרגה היא מוצאת חלקי אור... ובשורה התחתונה – טינקרטנק (טקסט ואיורים) הוא ספר הומני ומעודד, בדרכו נטולת הסנטימנטליות. אין מה להשוות למושלמת המאיים והכאוטי!

עינת, תודה רבה וברוכה הבאה! חשבת פעם על תיאטרון בובות (אמנותי)? הצצתי לאתר שלך וזה השלב הבא המתבקש...

ב- נובמבר 13, 2012 בשעה 10:42 am | להגיב

עינת מגל-שמאלי

תודה מרית. אני לוקחת את זה כמחמאה. כמובן שזה עולה מדי פעם, אך נדחה בינתיים עקב מחסור בזמן. מצחיק שאת מעלה את זה, כי בכנס "הפנקס" בשבוע שעבר, רכשתי את "חפץ לב" שלך, והוא ה"מזון" שלי בשבוע האחרון.



ב- פברואר 13, 2013 בשעה 2:18 pm | להגיב

פיטר פן וטינקרטנק | עוד דף אחד ודי

[...] טינקרטנק, כתבה נורית זרחי, אייר דוד פולונסקי, הוצאת כתר 2012. עוד על טינקרטנק ברשימתה המעולה של מרית בן ישראל. [...]

Comments RSS

אתר זו עושה שימוש ב-Akismet כדי לסנן תגובות זבל. פרטים נוספים אודות איך המידע מהתגובה שלך יעובד.

יצירה של אתר חינמי או בלוג ב־WordPress.com

.WPThemes